

Określenie obszarów, w których wykorzystywanie zasobów wodnych powinno być podporządkowane zachowaniu walorów środowiskowych i rekreacyjnych

Wpływ zmian klimatu na obszary o wysokich walorach środowiskowych i rekreacyjnych związanych z wodami

W obliczu przewidywanego globalnego ocieplenia klimatu szczególną uwagę należy poświęcić obszarom o wysokich walorach środowiskowych. Analiza zagrożeń ich funkcjonowania pozwala na określenie działań chroniących cenne ekosystemy.

Dla oceny wpływu zmian klimatu na obszary o wysokich walorach środowiskowych i rekreacyjnych wykonano typologiczną identyfikację ekosystemów wodnych i od wód zależnych na obszarach prawnie chronionych (parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты, obszary Natura 2000) oraz na obszarach mokradeł, siedlisk, ostoi ptactwa i regionów turystycznych związanych z wodami.

Źródłem zagrożeń dla walorów przyrodniczo-rekreacyjnych mogą być zmiany takie jak wzrost średniej temperatury, zmniejszenie opadów czy obniżenie poziomu wód gruntowych. Mogą one niekorzystnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, powodować intensyfikację niektórych presji antropogenicznych, a także wpływać na rekreacyjną wartość niektórych regionów turystycznych.

Minimalizacja tych zagrożeń opracowana w układzie presja: → zagrożenie → działanie → efekt, powinna uwzględniać:

- ▷ działania łagodzące negatywne skutki, w tym działania rewitalizacyjne i renaturyzacyjne ekosystemów wodnych
- ▷ działania kompensujące ekologiczne straty w ekosystemach wodnych i od wody zależnych

- ▷ działania naprawcze dla podtrzymania lub odtworzenia atrakcyjności turystycznej regionów.

Do analiz szczegółowych i testowania przyjętej metodyki wybrano pięć zlewni obszarów pilotowych:

1. Rzeka góraska i podgórska (obszary chronionego krajobrazu, torfowiska wysokie) – zlewnia Czarnego Dunajca
2. Rzeka nizinna (obszary chronione Natura 2000, rezerваты przyrody) – zlewnia

nia rzeki Nidy od połączenia Czarnej i Białej Nidy

3. Unikatowy typ rzeki anastomozującej, nizinnej (liczne tereny mokradłowe, rezerваты przyrody) – zlewnia rzeki Narew od granicy Polski do ujścia Biebrzy
4. Rzeka o charakterze transgranicznym, (rezerваты przyrody i inne obszary chronione) – zlewnia Nysy Łużyckiej
5. Tereny cenne przyrodniczo, turystyka wodna – zlewnia jeziora Trzeciecko.

Wyniki prac znajdują zastosowanie:

- ▷ przy opracowywaniu dokumentów planistycznych (plany zagospodarowania przestrzennego, plany gospodarowania wodami, strategie rozwoju, plany działań, plany ochrony itp.) w zakresie obejmującym tereny cenne przyrodniczo oraz istotne regiony turystyczne związane z wodą
- ▷ do ustalania rozwiązań adaptacyjnych, ograniczających straty, które potencjalnie mogą zostać wywołane przez zmiany klimatyczne
- ▷ przy opracowywaniu testów analiz funkcjonalnych niezbędnych w sytuacjach konfliktowych pomiędzy rozwojem gospodarczym a naturalnym środowiskiem
- ▷ przy zarządzaniu zlewniowym i racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w kontekście zachodzących zmian klimatu
- ▷ przy uzgodnieniach na wodach granicznych (Nysa Łużycka).

Meandry Nidy w Szczytnikach – widok z lewego brzegu (fot. K.Czoch)

Narew pod Łapami (fot. M.Maciejewski)

Czarny Dunajec we Wróblówce (fot. K.Czoch)

Połączenie Siwej Wody i Kirowej Wody - początek Czarnego Dunajca (fot. I. Biedroń)

Nysa Łużycka (fot. J.Błachuta)

Określenie obszarów, w których wykorzystywanie zasobów wodnych powinno być podporządkowane zachowaniu walorów środowiskowych i rekreacyjnych

klimat.imgw.pl

e-mail: klimat@imgw.pl

Wpływ zmian klimatu na obszary o wysokich walorach środowiskowych i rekreacyjnych związanych z wodami

Określenie obszarów o dużych walorach przyrodniczych i rekreacyjnych związanych z zasobami wodnymi, wpływu zmian klimatycznych na ekosystemy wodne oraz propozycje działań zmniejszających potencjalne straty ekologiczne opracowano w oparciu o poniższą procedurę:

Założenia – zmiany klimatu
 Analiza scenariuszy rozwojowych i klimatycznych dla świata wg IPCC. Założenie scenariuszy rozwojowych i klimatycznych w Polsce w odniesieniu do gospodarki wodnej

Identyfikacja typologiczna terenów o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych związanych z zasobami wodnymi

Zestawienie terenów prawnie chronionych	Identyfikacja obszarów przyrodniczo wartościowych (w tym mokradła)	Waloryzacja regionów turystycznych związanych z wodami (w tym kwantyfikacja atrakcyjności turystycznej)
---	--	---

Charakterystyka ekosystemów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych

Charakterystyka przyrodnicza ekosystemów ze szczególnym uwzględnieniem ich wrażliwości na zmienność zasobów wodnych	Analiza hydrologiczna (charakterystyki i profile hydrologiczne cieków)
---	--

Zagrożenia. Określenie wpływu zmian klimatycznych na walory środowiskowe i rekreacyjne wybranych terenów

Wpływ zmian klimatu na środowisko przyrodnicze	Analiza wpływu zmian klimatu na intensyfikację niektórych presji antropogenicznych	Ocena potencjalnych strat w ekosystemach i na obszarach rekreacyjnych (na skutek zmian hydrologicznych)
--	--	---

Propozycje działań. Określenie działań zmniejszających straty ekologiczne, łagodzących skutki zmian klimatycznych

Określenie kryteriów ograniczeń użytkowania zasobów wodnych, wynikających z konieczności zachowania walorów środowiskowych i rekreacyjnych	Określenie działań chroniących walory przyrodnicze	Określenie działań chroniących walory rekreacyjno-turystyczne
--	--	---

Torfowisko Baligówka (fot. M. Kwiecień)

Jeziro Trzesiecko (fot. A. Grześkowiak)